

Statsvetenskapliga förbundet

Förbundsredaktör: Magnus Erlandsson

Inte så mycket, inte så fort

av Magnus Erlandsson

Mycket har redan sagts om företagiseringen av högre utbildning; om hur ledning, styrning, organisering, utvärdering och incitamentsstrukturer formats utifrån näringslivsinspirerade föreställningar om effektivitet, konkurrens, resultat, produktivitet och kvalitet. Akademiens synliga motstånd mot denna nu flera decennier långa och globala utveckling har tagit sig lite olika uttryck, men nog oftare genom ännu en – utanför lärosätena – mindre uppmärksammas debattartikel eller pamflett, och mer sällan genom en i breda samhällslager engagerande massdemonstration. Alla andra har ju fått se sina arbetsvillkor ”företagiserade”, så man får kanske förstå deras bristande sympati.

Men om folkopinionen är svår att appellera till, hur skulle ett motstånd inifrån universitet och högskolor kunna se ut?

ÖKADE KRAV, MINDRE TID

Högt tempo och krav på effektivitet präglar forskande lärares vardag. Vi förväntas att snabbt både producera och konsumera kunskap, ofta till förfång för den övervägda kontemplationen under skrivandet av de egna texterna och under läsandet av andras – och till förfång för de kreativa och lustfyllda mötena mellan forskare och mellan lärare och studenter. Så här dystert beskriver

en författare det framtida universitet (där ”teenagers” ska förstås som knappt forskande, knappt anställda lärare):

Teenagers working casualized jobs on a minimum wage serve homogenized products devoid of nutritional or aesthetical value to obese, diabetic, and utterly docile consumers. Fluorescent lights accentuate garish plastic furniture and everybody smiles, although nobody knows why. Welcome to McUniversity.¹

Även om den dystopin tycks överdriven, är det förmodligen en fåfång förhoppning att tiden i en statsvetares kalender, för att skriva, läsa och förbereda undervisning, plötsligt skulle öka igen. Så igen, hur kan ett inomakademiskt motstånd mot nya tingens ordning se ut?

TID ATT INTE GÖRA NÅGONTING

I ett slags manifest på detta tema: *The Slow Professor: Challenging the Culture of Speed in the Academy*, av Berg och Seeber², båda litteraturvetare vid Queens University i Canada, kan vi läsa att alla, även forskare, behöver ”tid att göra ingenting”. När vi jobbat förbi vår produktiva topp, för dagen eller veckan, börjar vi ändå slösa tid, och då är det bättre att pausa än att fortsätta.

Vi kan faktiskt, skriver de, uppnå mer genom att göra mindre, om vi bara tillåter oss själva (även om våra scheman inte tycks sanktionera det), att pausa i ett ”ledigt, icke-ändamålsenligt men ändå kreativt läge”. Och här finns goda förebilder:

1 Martyn Lloyd, Henry, 2017. "In Praise of Slowness" i *Los Angeles Review of Books*, 2 april, 2017, <https://lareviewofbooks.org/article/in-praise-of-slowness/>.

2 Berg, Maggie & Seeber, Barbara K., 2016. *The Slow Professor: Challenging the Culture of Speed in the Academy*. Toronto: University of Toronto Press.

Figures as different as Charles Dickens, Henri Poincaré, and Ingmar Bergman (...) all shared (...) an almost superhuman capacity to focus. Yet when you look closely at their daily lives, they only spent a few hours a day doing what we would recognize as their most important work. (...) Their creativity and productivity (...) were not the result of endless hours of toil. Their towering creative achievements result from modest "working" hours.³

Klockan åtta, efter frukost och morgonpromenad, satte sig Charles Darwin vid skrivbordet, om än bara fram till halv tio på förmiddagen, då han läste dagstidningarna. Först en timme senare var han tillbaka i skrivarrummet, om han inte tog en vända till växthuset eller någon annan byggnad för några experiment. Men redan vid lunch deklarerade han för sin fru Emma: "I've done a good day's work!"⁴ Han arbetade inte mer, inte förrän morgonen därpå där samma rutiner tog vid. De där få förmiddagstimmarna resulterade ändå i 19 böcker, bland annat i vad som kan förmodas vara den mest berömda vetenskapliga texten genom alla tider, alla kategorier – *The Origin of Species*.⁵

Troligtvis, liksom för Bergman och de andra, skedde något betydelsefullt även under den återstående "lediga, icke-ändamålsenliga men ändå kreativa" delen av dagen. De där 10 000 timmarna som sägs krävas för att du ska bli en fullfjädrad expert på något, behöver kanske balanseras med minst lika många timmar – när du inte gör nåt vettigt alls.

INSPIRERAS AV AMATÖRER

Berg och Seeber igen – som alltså uppmanar oss att stjäla tid genom att ta en paus från

skrivandet eller lektionsförberedandet när "flowet" inte finns där – slår också ett slag för amatörismen. Som professionell akademiker kan du inte vara en amatör, inte i bemärkelsen att bara nöjesläsa en artikel eller bok du undervisar på, eller skriva en monografi genom att bara googla intressanta fakta. Men amatören och den professionelle kan förenas i kärleken till ämnet.⁶ Amatören kan påminna oss om nöjet och lusten i att lära, i strävandet att bli den där experten som andra lyssnar på och lär av.

HITTA TILLBAKA TILL GLÄDJEN

Eftersom positiva känslor underlättar lärandet borde samma typ av känslor förbättra både undervisning och kollegiala möten, menar Berg och Seeber, och uppmanar oss här att trivas och njuta av tiden på scenen i föreläsningssalen, eller tillsammans med kollegor i mötes- och seminarierummen; med grund i goda kunskaper, förstås, men också med hjälp av humor, tajming, kroppsspråk – och kärlek. Se där, ett slags motstånd som nog mål- och resultatstyrningen kan ha svårt att parera.

FÄRRE MÖTEN, FÄRRE MAIL

Men mängden av möten kollegor emellan, fysiska eller elektroniska – och innehållet i dem – kan lägga sig i vägen för både den fria, kreativa tiden och kärleken till ämnet och uppdraget, något som fångats i en uppmärksam artikel i *Harvard Business Review*: "Collaborative Overload"⁷.

Consider a typical week in your own organization. How much time do people spend in meetings, on the phone, and responding

3 Soojung-Kim Pang, Alex, 2017. "Darwin Was a Slacker and You Should Be Too", i *Nautilus*, issue 046, 2017. <http://nautil.us/issue/46/balance/darwin-was-a-slacker-and-you-should-be-too>.

4 Ibid.

5 Soojung-Kim Pang, Alex, 2017. *Rest: Why You Get More Done When You Work Less*. California: Basic Books.

6 Ordet amatör stammar från det latinska *amator*, som betyder älskare. (Se Martyn Lloyd, Henry, 2017. "In Praise of Slowness", i *Los Angeles Review of Books*, 2 april, 2017.)

7 Cross, Rob, Rebele, Reb & Grant, Adam, 2016. "Collaborative Overload", i *Harvard Business Review*, 2016, January-February Issue, <https://hbr.org/2016/01/collaborative-overload>.

to e-mails? At many companies the proportion hovers around 80%, leaving employees little time for all the critical work they must complete on their own. Performance suffers as they are buried under an avalanche of requests for input or advice, access to resources, or attendance at a meeting. They take assignments home, and soon, according to a large body of evidence on stress, burnout and turnover become real risks.⁸

Författarna påminner om att man förr, innan det ständiga samarbetet tog över våra arbetsplatser, sökte kontakt och tog sina medarbetares tid i anspråk först när det var angeläget. Striktare policy kring när och hur man initierar e-postförfrågningar eller mötesinbjudningar kan frigöra mycket annars bortkastad tid.

Samma författare uppmanar chefer att stötta de särskilt överbelastade medarbetarna, med hjälp att filtrera och prioritera. Och det viktigaste, upplysa medarbetarna om att det är helt okej – att säga nej. Kanske det mest effektiva motståndet av dem alla.

Magnus Erlandsson är lektor i statsvetenskap vid Institutionen för skolutveckling och ledarskap, Malmö högskola.
E-post: magnus.erlandsson@mah.se

Arbetsgrupper vid Statsvetenskapliga förbundets årsmöte 2017, 4–6 oktober, Karlstads universitet

I en dramatisk och osäker tid, skriver höstens arrangörer av förbundets årsmöte, är det viktigt att reflektera över den politiska analysens betydelse och samhällsuppgift, och man vill därför låta årsmötet – bland annat – bli ett forum för diskussioner om statsvetarens roller, uppdrag och identiteter. Man kallar till tio arbetsgrupper (här med kortfattade och

engelska presentationer, hämtade från årsmötets websida⁹).

COLLABORATIVE GOVERNANCE AND INNOVATION

Here we are especially interested in identifying and exploring variety of (collaborative) governance expressions, new norms and behaviours in intersection between state and civil society that may enlighten modern theory of (decentred) governance. We encourage, in line with Bevir and the theory of decentred governance, contributions exploring the ways in which local actors have interpreted the dominant discourses and policies, responded to them or resisted the intentions of the elites and forged their own practices of (collaborative) governance.

ENVIRONMENTAL POLITICS

We welcome papers that address environmental issues, climate politics, natural resource use and sustainability. Environmental politics is essentially about achieving a more sustainable society and is thus a nexus of issues that provoke a large variety of questions relevant to the field of political science. These questions can be studied by several sub-fields within the discipline, such as public administration, political theory, political economy and international relations. The papers can deal with issues like, for instance, democracy, participation, legitimacy, equity, power, the role of experts, diplomacy or social movements.

THE EUROPEAN UNION AND THE CHALLENGES OF A TRANSFORMING WORLD ORDER

The workshop constitutes an opportunity for scholars active in research on European affairs to discuss recent developments in the field.

8 Ibid.

9 Två av arbetsgrupperna saknade beskrivningar vid denna texts författande, dels "Maktkritiska studier: Teori, analys, metodologi", dels "Politisk teori", men dessa finns säkert nu att läsa, liksom de fullständiga presentationerna, på <https://www.kau.se/swepsa17>.

The organizers welcome papers with a focus on European politics in a broad sense, which may include research on European integration, the EU's political system, its institutions and policies, as well as the domestic politics of EU member states from a wide range of theoretical, methodological and empirical approaches. Also papers from a broader perspective on identity, culture and external relations such as the EU's neighbourhood are welcome. We particularly welcome papers that address the EU's response to the challenges of a transforming world order and what this entails for the future of European integration.

GENDER AND POLITICS: POWER, KNOWLEDGE AND DEMOCRACY

This call for workshop contributions takes the rapid political changes of the 21st century as well as the legacies and future contributions from gender and feminist scholarship as point of departure. We welcome a broad range of theoretical, methodological and empirical contributions and reflections on gender and politics from participants that wish to gather and discuss the present status, achievements and challenges of doing gender and politics research, the gendered nature of science, politics and political institutions as well as public and/or activist groups efforts to increase equality in society.

INTERNATIONAL POLITICS

As indicated by the theme for this conference, the last couple of years have been marked by several changes, transformations and shifts that profoundly challenges established understandings of politics in general, and (possibly) international politics in particular. All of these events (and others) underscores with emphasis the continuing need for international political analysis in a time that often is articulated as 'global'. Therefore, this workshop seeks to provide an arena for scholars interested in what we broadly conceptualise as 'international politics'.

We welcome papers that include, but are not limited to, themes or topics such as: space, territory, globalization, global development, peace and conflict, foreign policy analysis (FPA), international political economy (IPE), human rights, international security studies and intelligence studies. Moreover, papers that deal with theoretical or methodological development in relation to this broad conceptualisation of international politics are as welcome as more empirically oriented case studies.

COMPETITION AND MARKETIZATION IN PUBLIC ADMINISTRATION

The interest of this workshop revolves around the marketization of the public sector that has developed since the early 1980's, a development that has led to the implementation of market inspired solutions in the organization and governance of municipalities and regions. For political scientists, this process – that has increased in intensity and scope during the last decade – raises a number of questions, for example: How does marketization impact the democratic and political governing of welfare areas such as school and healthcare? In these forms of governing, what perceptions of central welfare actors in welfare emerge, e.g. the citizen, the administration and the professional? We welcome both empirical and theoretical papers that relates to these issues, comparative ambitions are particularly appreciated. We welcome full papers as well as short and more spontaneous thought papers.

POLITICAL BEHAVIOUR AND PARTIES

Research on voters, advocacy groups, political parties and representatives is based on a multitude of theoretical and methodological perspectives. A number of topics have been covered within this field, such as issues of vote choice in elections, political participation, social movement activism, collective action among citizens, political recruitment and representation, political leadership, responsiveness, legislative behaviour, political

parties' goals and organization, party competition, and government formation and policy-making within multiparty governments. The overall aim of this workshop is to gather researchers interested in such issues. We are particularly interested in contributions that combine and draw on different research fields and geographical regions. We welcome contributions with a wide range of theoretical perspectives and research methods within the overall theme of political behaviour and political parties. We especially encourage innovative research designs and data collections, ranging from large scale data, experiments, in-depth case studies, to ethnographic field work.

URBAN AND REGIONAL POLITICS

The contemporary – and often perceived as unstoppable – process of urbanization is

renegotiating the conditions for politics and governing. New political challenges and conflicts emerge in the trails of urbanization, and they desperately call for political analysis. For instance, in city areas we see complex issues of housing, patterns of segregation as well as challenges of inclusion and exclusion in the urban development more generally. Meanwhile, we see issues connected to changing urban-rural dynamics that concerns equality, centralization of welfare provision and new conditions for political mobilization. This workshop welcomes contributions that takes an empirical or theoretical interest in discussions related to the urban and/or the regional. Examples can be urban or regional development, the governing of cities or regions, urban-rural relations, sub-national citizenship, mobility or the political dimensions of urbanization.